

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЮ «ЯКІСТЬ, СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ»

© М. Микійчук, В. Яцук, С. Яцишин, 2017

Національний університет „Львівська політехніка”, Львів, Україна

На сьогодні якість продукції, товарів, послуг безпосередньо впливає на їх конкурентну спроможність на сучасному ринку. Тому вкрай важливою є підготовка та перепідготовка фахівців з якості, стандартизації та сертифікації. Природно, що такі фахівці готуються у межах спеціальності метрологія та інформаційно-вимірвальна техніка.

На загал поняття якості в сучасному українському суспільстві трактується різноманітними категоріями, здебільшого філософськими або економічними. Наприклад, це філософське поняття, з термінології гуманітарних наук (електронний рерурс „Вікіпедія”). Якість — це економічна категорія, яка відображає сукупність властивостей продукції (технічних, технологічних, економічних, екологічних тощо), що зумовлюють ступінь її здатності задовольняти потреби споживачів відповідно до свого призначення (карта технічного рівня та якості продукції). Тому з великим задоволенням представники гуманітарних та економічних спеціальностей прагнуть залучити підготовку фахівців з якості, стандартизації та сертифікації до своїх освітніх програм. Однак, об’єктивним гальмом при цьому є наявність в поданому означенні технічних понять.

Окрім поданого вужчого „технічного” поняття сучасне суспільство потребує забезпечення й якості життя як ступеня задоволення матеріальних, культурних і духовних потреб людини. На практиці вона визначається порівнянням фактичного рівня задоволення потреб із базовим (електронний рерурс „Вікіпедія”). Інші міжнародні організації долучаються до вирішення цієї загальнолюдської проблеми, наприклад, Всесвітня організація охорони здоров'я для її оцінювання використовує такі параметри: фізичні, психологічні, ступінь незалежності, життя в суспільстві, духовність і особисті переконання, а також фактори довкілля: житло та побут, безпека, дозвілля, доступність інформації, екологія (клімат, забрудненість, густо населеність)

На практиці якість втілюється (і забезпечується або відтворюється в реальному масштабі часу, незалежно від виготовлювача, його просторового розміщення) через створення систем управління процесами виготовлення продукції, надання послуг, споживання товарів. Завжди слід встановити (стандартизувати) норми (показники, вимоги тощо), за якими можна оцінити вже окремі показники якості продукції, товарів, послуг. В Україні основні питання у вказаній галузі регламентує Закон про метрологію та метрологічну діяльність. Окрім того, вимоги до інших важливих окремих сторін життєдіяльності суспільства сформульовані в низці стандартів, зокрема:

- ДСТУ ISO 10012:2005. Системи керування вимірюваннями. Вимоги до процесів вимірювання та вимірвального обладнання.
- ДСТУ ISO 9001:2015 „Система управління якістю”.
- ДСТУ ISO 22000:2007 (ISO 22000:2005, IDT) Національний стандарт України. Системи управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги до будь-яких організацій харчового ланцюга.
- ДСТУ ISO 14001:2015 Системи екологічного управління. Вимоги та настанови щодо застосовування (ISO 14001:2015, IDT).
- ДСТУ OHSAS 18001:2010. Системи управління гігієною та безпекою праці.
- ISO 50001:2011 Система енергетичного менеджменту.
- ДСТУ ISO 50002:2016 (ISO 50002:2014, IDT) Енергетичні аудити. Вимоги та настанова щодо їх проведення.

Очевидно, що вказані стандарти регламентують ті, чи інші сторони забезпечення якості життя людини, для практичної реалізації яких необхідні фахівці з якості, стандартизації та сертифікації. Низка підприємств західного регіону України таких як „Леоні”, „Бадер”, „Яблуневий сад”, „Львівська ізоляторна компанія”, „Галичфарм”, „Фуджікура” тощо для забезпечення якості своєї продукції рекомендують працівникам здобувати освіту за вказаною спеціальністю і в 2016 р. в Національному університеті „Львівська політехніка” навчалось декілька десятків студентів-заочників.